

Д. В. Дубина

Погребняк Петро Степанович

ПОГРЕБНЯК Петро Степанович (27. 06(10. 07). 1900, с. Волохів Яр Зміївського пов. Харківської губ., нині Ізюмського р-ну Харківської обл. — 25. 07. 1976, Київ) — фахівець у галузі лісівництва, екології, геоботаніки, ґрунтознавства, фізичної географії, палеогеографії, геоморфології, ландшафтознавства, охорони природи. Доктор сільськогосподарських наук (1939), професор (1940), академік АН УРСР (1948). Державні нагороди СРСР. Закінчив Охтирську гімназію (нині Сумська обл.) та лісотехнічні курси (1918), факультет лісівництва Харківського сільськогосподарського інституту (1924). Працював науковим співробітником, завідувачем дослідної партії Всеукраїнського управління лісами (1926—30); завідувачем кафедри ґрунтознавства Брянського лісотехнічного інституту (РФ, 1931—33); завідувачем кафедри загального лісівництва та ґрунтознавства Київського лісотехнічного інституту (1933—41); заступником начальника Головного управління лісового господарства Грузії, старшим науковим співробітником НДІ лісового господарства Наркомпрому Грузії (1942—44); завідувачем кафедри ґрунтознавства Київського університету (1944—45). Організатор і перший директор Інституту лісівництва АН УРСР (1946—56; від 1954 — Інститут лісу АН УРСР). Водночас 1953—55 був завідувачем кафедри фізичної географії Київського університету, 1957—61 — завідувачем відділу екології рослин Ботанічного саду АН УРСР. 1965—76 очолював відділ географії ґрунтів України у Раді по вивченню продуктивних сил України;

відділ фізичної географії у Секторі географії АН УРСР, відділ екологічної рослинності Інституту ботаніки АН УРСР (усі — Київ). Був головним вченим секретарем Президії АН УРСР (1945—46), віце-президентом АН УРСР (1948—52), головою Ради по вивченню продуктивних сил АН УРСР (1965—70). Засновник і перший керівник Українського товариства охорони природи (1950—62). У 1945 був членом делегації України на установчій конференції ООН у Сан-Франциско (США). Його ім'я присвоєно Львівському лісотехнічному інституту (1990). Наукові дослідження з питань лісівництва, лісового ґрунтознавства, геоботаніки, палеогеографії, ландшафтознавства, фізичної географії, охорони природи тощо. Розроблена ним едафічна сітка типів лісорослинних умов, яка побудована на основі екологічних критеріїв — трофності та вологості ґрунту, визнана лісівниками всього світу. Створив новий напрям лісівництва — порівняльну екологію рослин, яка широко застосовується в лісовому господарстві України та багатьох зарубіжних країн. Заснував наукову школу в лісівництві (українська екологічна лісова типологічна школа). Створене ним вчення про екологічну ординацію має велике значення в екологізації науки про навколишнє середовище. Розроблене ученим геоботанічне районування містить цінні відомості про рослинність України. П. висунув і обґрунтував гіпотезу про походження степів за рахунок ценологічного чинника, про особливі риси колообігу речовин у ґрунтах під листяними лісами, про основну роль фізіологічної діяльності коріння в процесах підзолотворення, створив учення про природну родючість лісових ґрунтів. Наукові досягнення ученого свідчать про вагомий внесок не тільки в українське, а й світове лісівництво.

Основні праці

Лісовий типологічний визначник Українського Полісся: типи умов місцевиростання, типи лісу та типи деревостанів // Тр. з лісової досвідної справи на Україні. Х., 1929. Вип. 11 (співавт.); Основы лесной типологии. К., 1944; 1955 (співавт.); Общее лесоводство. Москва, 1963; 1968; Лесное почвоведение. Москва, 1965 (співавт.); К вопросу о необходимости создания комплексных географических стационаров // Геофизика ландшафта. Москва, 1967; Ландшафтознавство: екологія // Геохімія ландшафтів. К., 1975; Лісова екологія і типологія лісів: Вибрані праці. К., 1993.

Рекомендована література

1. Лавриненко Д., Генсірук С., Бондар В. Петро Степанович Погребняк. 1978;
2. Петро Степанович Погребняк: Бібліогр. покажч. наук. пр. 1978;

3. Свириденко В. Кузня лісогосподарських кадрів. 2005 (усі — Київ).

Бібліографічний опис:

Погребняк Петро Степанович / Д. В. Дубина // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. - Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-880195>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).